

Наталя Зарудняк, викладач,
Прокопенко Оксана, вчитель

ТИЧИНА ЯК ОСОБИСТІСТЬ

*(На матеріалі книги спогадів про П.Тичину «З любов'ю і болем», —
К.: Міленіум, 2007)*

Книга спогадів про Павла Григоровича Тичину «З любов'ю і болем» [1] цікава уже хоча б тим, що з'явилася, коли про П.Тичину писалося не надто багато. Багатогранна постать висвітлюється переважно тими людьми, які з П.Тичиною спілкувалися особисто, що робить письменника ближчим, зрозумілішим; більшість спогадів друкується вперше. Книга отримала ряд схвальних відгуків, рецензій (Данченко І., Жук З., Захаркін С., Осадченко І., Павленко Н., Складаний І. [2-7]), але тепер, через кілька років, вона видається, мабуть, ще актуальнішою.

Не маючи змоги оглянути всю книгу, хочемо бодай пунктирно окреслити за нею портрет знаного й, попри все — незнаного Поета. Зупинимося на довільно вибраних матеріалах А.Ярмутьського, О.Ющенка, М.Холодного й Т.Сосновської.

Добрий, турботливий, надзвичайний письменник, який до останку ішов до читачів, «ішов на суд». Писав автографи «тремтливою рукою» у лікарні (не вважав, що переобтяжує себе), — це Павло Тичина Андрія Ярмутьського. Хворий письменник зичить в автографі своєму молодому колезі «зростати гарно». В «Автографі» (Пам'яті П.Г.Тичини) Андрія Ярмутьського [1; 330] відчувається велике зворушення сердечністю Павла Григоровича.

Справжній Педагог, Учитель з великої літери, щедрий душею поет, який дбає про літературну зміну; який надії на майбутнє України покладає на дітей і художнє слово. Це — Тичина з розвідки «Адресат Павла Тичини» та вірша «Павло Тичина в Каневі» Олекси Ющенка [1; 323-329]. І хоч, за словами Миколи Холодного, Павло Григорович на зібранні у клубі Ради Міністрів і дав Олексі Ющенку колись одкоша, підтримавши молоду генерацію, це не завадило останньому написати теплі спогади. Павло Тичина

Олекси Ющенка здатний засвітити дитячі очі, примусити дітей «радісно щебетати»; сам сприймається, як сонце: «Та вмить неначе сонце розцвілося» [1; 323]. П.Г.Тичина з повагою ставиться до дитини, бачить в ній особистість, рівню: не випадково ж «перед малечею знімає капелюха». Вміє слухати і чути дитину. Т.Шевченко, Павло Тичина та діти («Павло Тичина в Каневі») утворюють якість метафізичне ціле, за яким майбутнє:

В даль задивилися Кобзар, Тичина,
І хлопчик із фіалками-очима... [1; 323]

Поет турбується про долю обдарованої дитини, сприяє розвитку поетичного таланту, підтримує, дає поради. Тичина був делікатною людиною. Очевидно, так треба трактувати те, що він, роблячи помітки на полях, сам чужих поезій не правив.

Вже згаданому вище Миколі Холодному (його вірші облетіли увесь світ) Павло Тичина передплачував «Літературну Україну» в шкільні роки (стаття «Та нехай собі, як знають» [1; 308-312]). Очевидно, вважав, що обдарованій дитині необхідно слідкувати за літературним життям України.

Про любов до дітей, певно, свідчить і дитяча закоханість у нього правнучки Тетяни Сосновської («Щасливі миті дитинства») [1; 263-273], яка і братика назвала Павликом на його честь. Павло Тичина Т.Сосновської — це глибоко віруюча людина, адже навіть ім'я їй він вибрав на честь святої: «Найбільше він переймався тим, щоб дитина, яка прийшла в цей світ, мала Ангела-охоронця» [1; 264]. Любив і розумів музику, навіть при першій зустрічі подарував їй дитяче піаніно (дівчинці не було і двох років). П.Тичина любив гру; із таким здивуванням розігрував сценки зустрічі з правнучкою, що та постійно намагалася потрапити на очі.

Павло Григорович був уважною людиною. Заставши в своїй бібліотеці Тетянку, він подбав про те, щоб у її кімнаті були дитячі книги. Внучці прищеплював українські християнські традиції. Належав до тих людей, які хвилювалися, коли розмова з дитиною не зовсім вдавалася.

П.Тичина був гостинним і уважним: завжди пильно стежив, щоб до столу сідали всі. Т.Сосновська відчувала себе щасливою, коли бачила, що її місце за столом вільне, про неї не забули. Павло Григорович умів зробити так, щоб люди почували себе поряд комфортно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. З любов'ю і болем: Спогади про Павла Тичину (Збірник, присвячений 75-річчю Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини) — К.: Міленіум, 2005. — 350с.
2. Ірина Данченко. З любов'ю і болем Спогади про Павла Тичину // Критика. — 2007. — №3. — С. 36.
3. Зоя Жук. Вчасно та про головне // СЛОВО Просвіти. — 2006. — Ч. 30. — С.10.
4. Степан Захаркін. З любов'ю і болем Спогади про Павла Тичину // Критика. — 2007. — №3. — С.36.
5. Інна Осадченко. Спогад про... спогади // Літературна Україна. — 2006. — С.7.
6. Наталя Павленко. Павло Тичина очима незалежної України (З любов'ю і болем: Спогади про Павла Тичину. — К.: Міленіум, 2006) // Рідна школа. — 2007. — №6. — С.77-80.
7. Іван Складаний. Павло Тичина: «В поколіннях я озвуся...» // Освіта України. — 2006. — №12. — С.10.